

Izhaja 1. in 16. vsacega
meseca.

Vredništvo in opravištv
je na Krakovskem nasipu
št. 10.

Ljudski Glas.

Inserati se po ceni spreje-
majo.

Rokopisi
se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se ne
sprejemajo.

Kaj tare kmeta?

Ker naš kmetiški stan vidno bolj in bolj propada, začeli so se kmečki prijatelji po mnogih krajih pogovarjati, kaj je vzrok teh slabih časov za kmete, in kaj bi se moralo narediti, da bi se kmetu pomagalo na noge. Našteli bomo nekaj vzrokov kmečkega propada, potem se bo samo od sebe našlo zdravilo, s katerim bi se kmetu pomagalo.

1.) Davki. Kmet je previsoko zadavkan, ne samo splošno po njegovih razmerah in potrebah, ampak tudi v primeri z drugimi stanovi. Mnogo je špekulantov, borzijancev, kapitalistov, ki nobenega davka ne plačajo. Ako bi kmet, ki plača zdaj 200 gold. davka, svoje posestvo prodal in denar v hranilnico nesel, sam pa šel k drugim ljudem stanovat, potem ne bo plačal nobenega solda davka, ne bo imel skrbi, ne bo mu treba delati, pa tudi drugim ne bo nič zaslužiti dal. Zato so taki ljudje na svetu, ki imajo veliko premoženja, pa nečejo imeti ne hiše, ne posestva, sploh se nečejo s kupčijo ukvarjati, toraj tudi nikomur nič zaslužiti ne dajo in deželi nič ne koristijo, ampak kar brez vsega truda živé od svojih obrestij. Taki so vsega davka prosti. Tukaj precej vidimo eno napako, ki je popravka potrebna: da mora kmet toliko plačevati, drugi pa, ki imajo tisoče in milijone, ter na borzi z lahkim trudom druge tisoče pridobivajo, so vsega davka prosti!

Mnogo je tudi takih ljudij, ki sicer niso bogatini, pa vendar zaslužijo po 500 in 600 in še več gold. na leto, pa so davka prosti. Nasproti pa je mnogo kmetov, ki nimajo niti 300 gold. čistega dohodka od svojega zemljišča, pa so vendar davku podvrženi. Tudi to je treba poravnati.

Pa tudi v primeri s takimi, ki plačujejo davke od svojih prihodkov, so kmetje na slabšem. Kajti kmetu se računa davek od čistega dohodka, in ta čist dohodek je preračunjen na dobre ali vsaj srednje letine. Kadar je pa prav slaba letina, mora kmet vse eno ravno toliko davka plačati, kakor o dobri letini. Kajti le takrat, kadar mu toča ali povodenj vse pokonča, takrat se mu nekaj davka

odbrše, za slabo letino pa nič ni odpisovanja. Nadalje pa se mora tudi to v račun vzeti:

Kmečki pridelki so cenjeni po svoji vrednosti, kakor mu doma izrastejo. Tisto pa ni v račun vzeto, da mora kmet svoje pridelke v denar spraviti, če hoče davek in druge reči plačati, da mora tedaj svoje pridelke v mesto na prodaj peljati. Koliko on časa zamudi, koliko mitnic plača, koliko on in konj potrošita med potjo, to vse ni v račun vzeto. Ko bi se vse to vračunilo, potem bi bil čist dohodek kmeta veliko manjši, kakor je vračunjen, toraj bi se mu morali tudi davki za toliko znižati.

Zdaj smo videli, da bi se morali kmetu davki precej znižati po pravici, ako bi prav državni stroški tako visoki ostali, kakor so zdaj. Pa tudi državni stroški bi se lahko izdatno zmanjšali. Kaj pa največ davka vpotrebi? Odgovor: 1.) Obresti od državnih dolgov; 2.) vojaki; 3.) uradniki; 4.) šole. Vojake pustimo pri miru, kajti ti so potrebni za brambo. Nemško-liberalna stranka bi sicer rada vojaško moč Avstrije oslabil, da bi za jude več denarja ostalo; mi pa hočemo Avstrijo močno, zato jej moramo tudi vojake dovoliti. Pri vseh drugih točkah pa bi se lahko kaj prihranilo. Judje, katerim je država dolžna, bi se tudi lahko z manjšimi obrestmi zadovoljili. Saj ti dolгови so narejeni večidel v časih vojsk. Če mora pa revni vojak v času vojske kri preliti in svoje življenje dati za domovino, ali bi ne mogel tudi bogati kapitalist nekaj žrtvovati za Avstrijo s tem, da bi državi denar brez obresti posodil? Krivično je toraj, da porabijo ti ljudje ravno vojne stiske v zahtevanje prav velikih obrestij za svoja posojila!

Tudi število uradnikov bi se lahko skrčilo. Okrajna glavarstva bi se lahko odpravila, mnogo nepotrebnega pisarenja bi se lahko odstranilo in s tem ogromno število uradnikov zmanjšalo. Zavoljo pol krajcarja se včasih celi protokoli spišejo in od uradnije do uradnije sem in tja pošiljajo! Mnogo je tudi visoko nameščenih uradnikov, ki imajo po 6000, 10.000 in tudi 20.000 gold. na leto. Mi mislimo, da se z manjšo plačo tudi lahko pošteno shaja, če bi bilo prav 10 otrok!

Tudi pri vojakihi bi se dalo dosti prihraniti s tem, da bi ne pustili tako mladih in krepkih

oficirjev v pokoj stopiti, kakor se zdaj večkrat zgodi. Marsikateri penzioniran stotnik je še tako krepek, da bi lahko še 20 let cesarja služil, namesto da postopa.

2.) Pravica je predraga. Če ima kmet s sodnijo kaj opraviti, stane ga grozno veliko denarja. Vse mora biti štempljano, in tožbe pri doktorjih so silno drage. Sicer se pa kmetje za vsako malenkost tožujejo in sebe ali soseda v veliko škodo spravljajo. Da bi se temu nepotrebnemu tožarenju konec naredilo, nasvetovali so nemški kmetje, ki so bili zbrani v Dolenji Avstriji, naj se napravijo po deželah mirovne sodnije, to je, nekaj poštenih mož bi se izbralo v vsakej občini, da bi zastopali, brez pisarenja in brez štempeljnov razsojevali manjše prepire med sosedi; na pr.: če se dva kregata za mejo, za kak plot, za kako drevo, sploh kar je manj ko 50 gold. vredno. Zoper razsodbo teh mož bi ne bilo nobene pritožbe. Take sodnije bi bile kaj dobre! Koliko bi se potov in denarjev prištedilo! Po pravici bi pa tudi sodili, saj bi poznali ljudi v soseski in kmalo zvedeli, kateri ima prav in kateri je goljufen!

3.) Prepisnine so previsoke. Če oče svojemu sinu kmetijo prepiše, mora sin grozno veliko prepisnino plačati. Kadar se bodo pošiljale prošnje na državni zbor za izboljšanje kmečkega stanja, ne sme se pozabiti na to točko, kajti mladi gospodar ima tako na vse strani preveč stroškov.

4.) Dote so prevelike. Mladim gospodarjem se sploh preveč kri pušča, kedar kmetijo prevzamejo, tako da se nikoli več ne morejo prav opomoči. Očeta in mater mora preživiti, morda jima celo v denarjih kaj dajati; prepisnino je moral veliko plačati, ko je grunt prevzel, kakor smo prej omenili. Morda se je ravnokar oženil in ga je to stalo mnogo denarja. Potem pridejo pa še bratje in sestre in tirjajo: Meni izplačaj 500 gold., bom šel stran; pa meni 500 gold., se bom možila; pa meni 500 gold., si bom bajto naredil itd. Kaj naredi mladi gospodar? Da bi se jih odkrižal, vzame denar na posodo in si naloži s tem drugi davek, ker mora svoje žive dni obresti plačevati; ali pa poseka svoj gozd, tako da posestvo ni veliko več vredno. Sploh se tako zakoplje, da nikoli več iz njih ne izleze, akoravno morda dela kakor črna živina in si še kupice vina ne privošči celo leto! Ali tukaj ne bo treba boljših postav?

5.) Dolg. Sploh je nesreča, da sme kmet na svoje zemljišče dolg narediti. Prej je za grajščaka tlako delal, zdaj jo mora delati pa za tistega, ki mu je dolžan. Prej je roboval le nekaj dnij v letu,

zdaj mora pa celo leto za druge delati. Saj denar njegov ima sto potov, in kar pridela, tudi sam ne sne, ampak mora prodati, da drugi pojedó. Potrebna bi bila postava, da bi se: 1.) na kmetije ne smel dolg delati in 2.) kdor bi kmetu kaj posodil, ne bi mu smel prodati ne zemljišča, ne hiše, ne hlevov, ne potrebne živine, ampak le take reči, ki za kmetovanje niso neobhodno potrebne, na pr.: ure, zrcala, kočije, perutnino, prešiče, vino in žito, kar ga ima odveč; nikakor pa kmetijsko orodje, pohištvo, postelje, mize, stole, krave, vole, teleta, mrvo, slamo in take za kmetovanje potrebne reči. Po nobeni ceni pa bi se družini ne smelo vzeti posestvo samo. Le tačas, ko bi bil gospodar zapravljevec, smela bi sodnija njega odstaviti in kmetijo prepisati na njegovega brata ali sestro. Sploh bi bilo dobro, ko bi se kmetije tako osnovala, kakor so bile staroslovanske družine, ki se nahajajo še danes v Vojaški Krajini na Hrvaškem in pa po Srbskem in Ruskem. Take kmetije niso kapitalu podložne, ker jih noben kapitalist v svoje roke spraviti ne more, da bi domače ljudi od hiše pregnal. Glavno načelo teh slovanskih družin je to, da kmetija ni posestvo enega samega človeka, ampak cele rodovine in mora tudi pri rodovini ostati. Taki ljudje so potem ponosni in domoljubni in stebri države, ker vedó, kje so domá, in da jih nobeden od tega doma pregnati ne more! Tudi imajo sladko zavest, da kruha ne bodo nikoli stradali, ker pri veliki kmetiji se zmirom toliko pridela, da imajo ljudje kaj jesti. Dote se nobene ne izplačujejo, pa pravico do svojega doma ima vsak ud rodovine; on zna iti od doma, pa zna vedno nazaj priti pod gotovimi pogoji; zgubljen nikoli ne bo, on se čuti, da je ud te in te rodovine, solastnik svoje domačije, popolnem se ne bo nikoli pogreznil med proletarijat (neimovitost), toraj ostane tudi prijatelj obstoječega reda, konservativen, domoljub, veren, miren državljani, trden jez proti socializmu!

6.) Kmetije se ne smejo razkosavati, kar že iz prej rečenega sledi. Če bo kmet njivo za njivo proč prodal, potem mu nazadnje premalo ostane in ne more preživiti sebe in otrok. Dobra bi bila postava, da bi se zemljišča zložila, da bi kmet ne imel ene njive pri hiši, drugo bog vé kje tam daleč, tretjo pol ure od doma, ker se s tem veliko časa potrat, ko hodi od njive do njive; sosedi bi morali tako menjavati med seboj, da bi vsak svoje posestvo na kupu imel. Nasprotno pa bi se moralo zabraniti prodajanje posameznih kosov od takih gruntov, ki so ravno lepo pripravi in zadosti veliki, da preživé svoje obdelovalce.

7.) Pijančevanje. Ni jih sicer mnogo, pa nekaj je vendar tudi takih kmetov, ki zavolj pijače na kant pridejo. Zlasti so se v novejšem času močno poprijeli škodljivega žganja, ki uniči dušo in telo. To bi se moralo odpraviti. Pametni možje in ženske naj bi se ob nedeljah kratkočasili z branjem lepoznavanskih knjig in časnikov; fantje pa, ki jih živa kri ven vleče, naj bi se zabavali tako, kakor na Tirolskem, kjer v tarčo streljajo za dobitke. Občine, ki tako rade delajo doklade na vino in pivo, naj naredé nalašč prav visoke doklade na žganje, s tem bodo žganje že pregnale.

To je nekaj vzrokov kmečke revščine in nekaj nasvetov, kako bi se dalo pomagati. Slovenski kmetje pa naj se zbirajo in naj še kaj drugega ukrenejo in za dobro spoznajo, če smo morda mi kaj pozabili. In kadar so enkrat na čistem in vedó, kje jih čevelj žuli, potem naj pošljejo prošnje na državni zbor, da se postave tako spremené, kakor je za kmete najbolj prav.

Gospodje duhovniki na deželi bi v tej zadevi lahko največ storili in tudi kmetom prošnje brezplačno spisali. Naj jim bo ta stvar priporočena, ker se sliši, da bo letos vlada predlagala novo postavo gledé kmetskih posestnikov. Te prošnje bodo morda pripomogle, da bodo gospodje na Dunaji prav ukrenili, zato je velike važnosti, da se take prošnje odpošljejo, in vsak, ki to reč podpira in v tek spravi, si bo pridobil velike zasluge za naš kmečki stan in za slovenski narod sploh.

Ganimo se!

Izvirni dopisi.

S Pohorja v novembru. — Prav iz srca si nam govoril „Ljudski Glas“ v svojem zadnjem listu v članku o povodnjih, katere so postale zadnji čas res že strahovite. Pravo si omenil, da bi nadzorovanje nad kmeti gledé sekanja gozdov ogromno veliko stalo in prouzročilo brez števila mrženj, in da bo temu v okom treba drugega zdravila. Naša planina sama lahko služi v dokaz, da so le zapravljivi in v stiskah živeči kmetje svoje gozde neusmiljeno ugonobivali, dočim še imajo premožnejši lep zali „les“, ker ga trebijo le toliko, kolikor ta sam potrebuje. Mi Pohorski kmetje bi toraj rekli: manj bremen pa več dohodkov in kmeta se ne bo treba v gozdu bati! Vendar pa bi bilo prav koristno, ako bi n. pr. uradnije, ki bi imele nalog, nad gozdi čuvati, poizvedele za tiste zadolžene kmete, ki si s presilnim sekanjem vsega stoječega drevja svoje

breme odpraviti želé, da bi se potem po ceniteljih dalo določiti, ali bo šlo to brez presilne zemljiške poškodbe, in da se v nemogočem slučaju dotičnik po teh pouči in prepriča, da to ne ide, ter naj svojo zemljo raje malo dražje kakor vso opustošeno za nizko ceno prepusti. Tu bi se že dalo malo pomagati. Nadalje bi se naj zabranjevale naprave parnih žag, ki so vse v rokah kapitalistov, ter sploh brez potrebe zeleno odejo raz zemljo jemljejo. Tu, kjer deblo poleg debela kupoma leži, je tudi vse mladiče poškodovano, zemlja razdrena in za odplavljenje kakor navlaš, to pa, kar še v gozdu jelek ali smerek po konci stoji, navadno podere vihar. In tako postanejo veliki oddelki zavoljo dobičkarije prazne pustinja, ko mnogokrat na drugi strani že v denar še ne spravljene deske, ki jih žaga obilno producira, postajajo pirave in gnjijejo. Razvidi se toraj iz tega, da je pri tem poslu nekaj, kar bi ne smelo (ne oziraje se na elemente) biti.

Z Gorenjskega, 17. novembra. — Po več krajih se zdaj snujejo kmetske posojilnice in se smatrajo kot velika sreča. Mi jih imamo pa le kot žalostno znamenje in dokaz, da je kmet bolan, kajti, trden kmet ne bi sploh smel posojil iskati. Boljši je že na vsak način posojilnica, kjer kmet dobi denar brez posebnih potov in stroškov, nego da bi denar iskal v ljubljanski hranilnici, kjer je toliko potov in stroškov, ali pa pri takih ljudeh, kjer mora plačevati velike obresti; v tem obziru so take posojilnice res dobrota. Pa to je nesreča, da so take posojilnice sploh potrebne. Žalostno je, ako mora kmet svoje zemljišče zadolžiti, ker se težko zopet izkoplje potem iz dolgov. Prihodki so majhni, stroški in davki velikanski, kmet mora vesel biti, če more obresti redno odrajtati, da bi pa kedaj celo svoto povrnil, na to še misliti ne smé. Tako tedaj dvojni davek na hiši ostane, namreč državni in pa obresti od dolga. Zato bi bilo bolje, ko bi kmet sploh dolgov delati ne smel, ali če se zadolži, naj bi se mu posodilo proti nizkim obrestim. Dva ali tri od sto bi še morda vkup spravil, šest, sedem, osem in deset pa ne zmore, to ga bo s časoma vničilo, ker zemlja toliko ne rodi, da bi mogel take obresti plačevati. Primoran bo, kadar pride obrok za davke ali za obresti, gojzd posekati, živino prodati itd. Potem ne bo imel ne drv, ne gnoja, zemljišče bo vedno menj vredno, stroški pa vedno večji! Pred vsem je toraj potrebno, da se postavodavstvo preustroji za kmete ugodno, sicer on mora poginiti. Silno potrebno bi toraj bilo, da bi kmetje pošiljali več prošenj na državni zbor, naj jim država pomaga z dobro postavodajo.

Obrtniki bodo dobili novo postavo; tudi kmetje so silno potrebni, da bi se jim z boljšimi postavami odpomoglo.

Še mnogo, mnogo mi je v tej zadevi na srcu, toda o tem dalje pisati bil bi glas vpijočega v puščavi, prepustim toraj našim poslancem, kateri so s sveto besedo zavezani, da v deželni in državnem zboru povzdignejo svoj glas v prospeh našega gmotnega stanja.

Iz Celovca, 4. novembra. Katoliški rokodelski pomočniki imajo tukaj lepo, veliko hišo. Da se je ta hiša sozidala, prizadejal si je največ znani slovenski rodoljub g. prof. Einspieler. Tako je tedaj Slovenec dobrotnik postal nemškimi obrtnikom. Tukajšnji rokodelci so pa g. Einspielerju hvaležni in ga imajo visoko v časti. V tej hiši se rokodelci shajajo, tukaj imajo svoje zборе in svoje veselice (med drugimi tudi gledališke igre). Če pride kak popotni rokodelski pomočnik dobi tukaj večerjo in prenočišče zastonj. Ali ni to lepa naprava? Naj bi se še ljubljanski rokodelci potrudili, da bi tako hišo dobili!

Da Kranjci niso zadnji na svetu, dokazal je tukajšnji podobar Ozbič, ki se je iz Kamnika sem preselil. On izdeljuje podobe iz kamenja, lesa in cementa. Nedavno sem videl pri njem nagrobnega angelja iz cementa v človeški velikosti, ki je res pravo umetniško delo in gotovo nad 1000 goldinarjev vreden. Nemci ga iz početka niso marali, ker je odločen narodnjak. Ker so pa videli, da v Celovcu nobeden takih rečij delati ne zna, začeli so ga vendar hvaliti in pri njem kupovati, tako da ima zdaj dosti naročil. Koroški zvedenci v tej stroki so morali javno priznati, da je bil Ozbič prvi, ki je Korošcem pokazal, da se take reči tudi iz cementa dobro narediti dajo. Tako tedaj gospod Ozbič Slovincem čast dela in daje slovenskim obrtnikom lep izgled; naj se le potrudijo, izobraziti se vsak v svoji stroki, potem bo svet slovenske izdelke spoštovati začel!

Zabavni del.

Kje je Slovenija doma?

Tominci res so vrli možaki
In koš na hrbtu mi nosi vsaki
Iz kratke lule ga puhajo,
Pri „kruoti“ se radi pridušajo;
Za špase so, za male kupčije,
Pa vzvišene nemajo poezije;
Talijanska šega se jim pozná,
Slovenija tukaj ni domá.

Prekrasno je v gorenjski naravi,
Ljudje so tam razumni in zdravi,
Med njimi figa-možá skor ni,
Slovenščina čvrsta se govori.
Pa vendar, če kdo kaj nemški zná,
Se s tem navadno rad pobahá;
Surovi tepeži se tam godé, —
Slovenija ima bolj zlahtno sreč!

Korošci so dobri in priljudni,
Po drugi strani so pa prav čudni:
Za dom slovenski jim nič ni,
Že vsak skor tujščino govori;
Za „fletne moške“ se kregajo,
Za drugo se pa ne brigajo.
Kjer pa napora, napredka ni,
Slovenski duh od tam beži!

Tud' Štajerci so poštene duše,
Jeseni nemajo v glazkih suše;
Pa tam le na tihem vriskajo,
Petice pa radi stiskajo.
Tam „bindiš špraha“ je zanič'vana,
Od svojcev in tujcev zasram'vana;
Slovenec biti se vsak boji,
Slovenija tam doma pač ni.

Dolenjci dobro kapljico imajo,
Pa tudi drugim jo radi dajo;
So odkritosrčni, veseli ljudjé,
Za pravo hudobnost se tam ne vé.
Goreči so tud' za slovenske bandere,
Pa veter nemčurski jih včasih podere,
Premalo jih trdno v tla zasade;
Premehek je znáčaj, predobro sreč.

Primorci in Notranjci, trde kostí,
Ki trda jih kraška zemlja rodí,
Za narod stojé, kakor skala,
Izdajic je četa le mala.
Pa Idrija zlo jim lice kazi,
V Postojni se tudi nemčurstvo goji.
Mar bežal Slovenec bo v pečine?
Že rajši v Ljubljano odrine!

Ljubljani se mora čast izkazati,
Da ona prava slovenska je mati:
Sloven'c, ki drugod mu sreča odreče,
V Ljubljano se zmirom lahko zateče.
Slovanska priljudnost, evropska omika
In narodni čut je Ljubljancanov dika.
Kar lépo in blago je, tukaj veljá,
Slovenija draga je tukaj domá!

Domače zadeve.

— (Dopolnilna volitev v državni zbor) vršila se je 9. in 10. t. m.; prvi dan se je vdeležilo izmed 1182 volilcev 517 volitve in izvoljen je bil nam in vsem po volji naš občešpovostni župan gospod Peter Grasselli s 515 glasovi, toraj jednoglasno, kajti, jeden volilni list je bil prazen, a drugi z dvema podpisoma; drugi dan pa je volila kupčijska zbornica, t. j. volili so narodni obrtniki, katerih je izmed 15 prišlo 14, vsi našega kandidata.

(Naši krčmarji in klavnica.) O tej zadevi zpregovorili smo že marsikako besedo, a nemoremo drugač, nego vnovič povdarjati, da naj bi se, kar upamo, da ni nemogoče, krčmarjem proti tem, da dotično takso plačajo, zopet klanje prašičev doma dovolilo. Prihodnjič kaj več o tem.

— (Železnice v naši domovini.) Iz zanesljivega vira se nam poroča, da se ima uže v jeseni leta 1883. železnica iz Ljubljane v Kamnik odpreti in da je samo še od državnega pregledanja dotičnega načrta početje te važne proge odvisno. Tudi za progo Ljubljana-Novomesto se država zelo zanima in nadejati se je, da se bode v tej zadevi pospešno delalo. Proga ta vicinalna izpeljala bi se tako, da bi se ujemala z Karlovsko železnico. Dolenjci, podvizajte se z dotično peticijo do državnega zbora, podpišite jo v ogromnem številu. Kdor trka, temu se odpre.

— (V številki 7. „Ljudskega Glasu“) razsmatrali smo jako važno zadevo gledé pomanjšanja cene soli. „Edinost“ v jednom svojih listov nam na veselje poroča, da je na prošnjo „Kranjske kmetijske družbe“ ministerstvo odgovorilo, da hoče to vprašanje v pretres vzeti, a ne more še doslej o tem končno odločiti, ker je še treba porazumljenja z ministerstvom onkraj Litave.

— (Delavsko veselico) napravi tukajšno čevljarsko bolniško - podporno društvo v nedeljo 19. dan novembra ob polu 8 uri zvečer v prostorih čitalnične restavracije na korist bolniške podporne blagajnici omenjenega društva. Spored je jako zanimiv. Petje izvršujejo narodni gg. pevci ljubljanski. Konečno plesni venček, pri katerem, kakor tudi mej posameznimi točkami, svira vojaška godba domačega pešpolka bar. Kuhn št. 17. Vstopnina za osobo 30 kr. K obilnej udeležbi najljubneje vabi odbor.

— (Petrolej proti — plinovej svečavi.) Zakaj se žge v javnih prostorih v Ljubljani, to je v krčmah, kavarnah itd. rajše petrolej, da-si je to olje zelo podražilo se? Uzrok tej prikazni je tehten in se ne da ovreči. Pritožb je v tej zadevi toliko, da moramo na nje ozirati se, to je, da je v Lju-

bljani ne le najdražja plinova svečava v celej državi Avstrijske, temveč najslabša. Tri četrti plinove luči ima črno nesveteče jedro, ki je pa tudi plin in zgori, toraj se računa in isto tako plačati mora; samo jedna četrt plinove luči na vnanjem okrožji je bela in le ta sveti. Vrh tega je plin vsled slabe kvalitete tudi tako nemirna, krčča in skakajoča svečava, da je očem pri dolgem branji, še bolj pa pisanji jako škodljiva. Zakaj bi naši konsumenti plina ne posnemali Zagrebčane, ti so ob svojem času svetilne s petrolejem napolnjene obesili; storimo to i mi, pa dosledno, in plin bo boljši in cenejši postal, tudi naš mestni zastop bi pridobil pri znižanje ceni.

— (Opustite vendar dirjanje z vozmi), zlasti ako se z vozom krene v ozkih ulicah okolo oglov. Ne manjka se v Ljubljani starih, hromih, slabo videčih in gluhih ljudij, niti majhnih otrok, katerim na škodo brezpametni vozači, celo hlapci iz dobrih hiš, dirjajo po ulicah kakor bi vozili po ogerskih pustah. Gospodarji, poučujte trmoglave posle, da se nepotrebno nesreče ne godijo.

— (Z sv. Petra ceste.) Ne dregamo sicer radi v eno in isto zadevo, a prisiljeni smo, ker se pritožbe množé, še enkrat opomniti, da je še ista temota na sv. Petra cesti, kakor je bila doslej; kolikor je več dežja, kakor druga leta, toliko večja je tudi temota, in tim večja nevarnost po tem predmestji tapati, toraj prosimo g. zastopnika št. Peterčanov v mestnem zboru, naj se na pravem mestu oglasi, da se opravičenim željam ustreže.

— (Živina na Tirolskem) se vsled povodnji prav po ceni dobi, ker jim piče primanjkuje. Našim posestnikom nudi se prilika pri reji lep krajcar prislužiti, ker imajo na Tirolskem, kakor znano, čvrsto živino, ob jednom se pa nesrečnejem pomaga z denarjem, ki ga skupijo.

— (Blagoslovljenje sirotišnice „Collegium Marianum“.) Milostivi knezoškof dr. Pogačar blagoslovili so v navzočnosti g. deželnega poglavarja Andreja Winkler-ja z gospo soprogo, g. deželnega glavarja grofa Thurn-a, g. župana Grasselli-ja in drugih odličnih gospodov duhovskega stanu in gospij dotičnega odbora vkusno in primerno ozaljšano sirotišnico na Poljanah, katero je društvo sv. Vincencija v blagi namen lepo in jako praktično zgradilo. Pridobilo si je omenjeno društvo s tem novim zavodom mnogo hvaležnih src.

— (Spominica.) Dne 15. novembra l. 1615 blagoslovil je škof Tomaž Chrön cerkev sv. Jakoba v Ljubljani ter jo izročil Jezuvitom, toraj je od te dobe minulo 267 let.

Drobtinice.

— (Velečastiti gospod Andrej Einspieler,) veleslavni vodja koroških Slovencev, praznoval je 13. t. m. svoj 70letni rojstni dan. Mi želimo, da bi ga Bog še dolgo ohranil v najboljšem zdravju v korist in čast našega národa. Kličemo mu navdušeno: „Slava!“

— (Obrtniške zadeve.) 12. dan t. m. pričelo se je na Dunaji drugo zborovanje obrtnikov. Od poslancev vdeležilo se je zborovanja nad 500, tudi galerije so bile po obrtnikih prenapolnjene. Grof Mieroscovsky se je tako-le izjavil: Obrtniki vseh dežel imajo jeden in isti smoter v zadevah obrtniškega vprašanja. Obubožavanje je postalo splošno. Skrbeti moramo za to, da se pomore obrtnikom kakor tudi kmetom. Dotični odbor v državnem zboru bo, kar se bode v tem zborovanju sklepalo, z veseljem v poštev jemal. Bog daj, da bi se te besede vresničile.

— (Pozornost našega občinstva) v Ljubljani in po deželi obračamo na „Poslano“ v današnjem listu gledé prodaje klobukov.

— (Ogenj v Borovnici.) Poroča se nam, da je 13. t. m. ob četrtna sedem zvečer goreti pričelo in da sta zgorela 2 kozolca in skedenj. Da se je večja nesreča zabranila, se nam je zahvaliti v prvi vrsti c. kr. žandarmeriji. Tudi vrhniška požarna straža prihitela je na pomoč. Jeden gospodarjev je bil zavarovan za 800 gold.

— (Zlata Bošna) se ceni svoje velikosti blizu 1000 štirjaških milj. Od teh je okolo 400 štirjaških milj rodovitnih in polovico cele te rodovitne zemlje obdelujejo kmetje ali kmetje najemniki. Od ostale rodovitne zemlje obdelujejo blizu 150 štirjaških milj gruntne posestniki na lastne stroške in 50 štirjaških milj po navadnem običaji najemščinem. Po cenitvi dr. Milutina viteza Kukuljević-Sakcinskega je v Bosni 12,000 aga in 100,000 kmetijskih rodbin.

— (V Turn-Severinu) razbila se je 13. t. m. rumunska vojna ladija „Cantacuzene“. Mornarje so rešili.

— (V Spljetu) so laški rogovileži meščana, ki se je domov vračal od banketa, osnovanega na čast županu, težko z nožem na glavi in mestnega odbornika, advokata Kramarja v ramo ranili.

— (Naša cesarica — rešiteljica.) Iz Magyora se poroča: Nekega dne pretečenega tedna peljala se je cesarica po dolnji Magyordskej cesti. Ta cesta je ob kraji, kjer mali Rakos teče, glo-

boko od vode razrušena, in na tem kraji peljala se je cesarica proti Sikatoru. Na migljaj ukazala je vstaviti voz, videča staro ženo proti enej teh razpok korakati. Visoka gospa je, ko bi trenil raz voz skočila in je starko na mah iz nevarnega kraja potegnila, sicer bi bila ubožica gotovo unesrečila. Še le zdaj je zapazila cesarica, da je starka slepa, popraševala jo je marsikaj in podarila jej jeden cekin.

— (Plemenito srce.) V nekem mestu stopila je žena, stara kacic trideset let, jako slabo opravljena z dvema razdrapanima otrokoma ob roki v sobo bližnjega frizêrja ter mu pokaže svoje lepe črne kite na glavi in ponudi, naj jih kupi, kajti, mož ji je obolel in otroka sta gladna; nje lasje so edina njena last, in če v pol ure stanovnine ne plača, jo bo z rodbino vred posadil gospodar pred duri. Uže je poprijela škarje, da bi si lase odstrigla, a frizêr jej izvije škarje iz rok, rekoč, da jej bode še istega dopoldne na drugi način preskrbel denar. Nek gospod vse to videč, stisne nesrečnej ženi šopek bankovcev v roke, zagotavlja jo, da bo to več nego bo trebala za stanovnino in urno odide, da bi se odtegnil zahvaljevanji ubožne žene.

— (Spomenik našemu cesarju v Trstu) nameravajo postaviti, in sicer v večem spomin letošnje 500letnice združenja tržaškega mesta z Habsburško hišo. Trgovinska zbornica v Trstu darovala je v ta namen 2000 gold.

Gospodom poverjenikom in vsem domoljubom, ki nabirajo prostovoljne doneske za zidanje „Narodnega doma“.

Izredni občni zbor, ki je bil dne 5. t. m., naročil je podpisnemu odboru, naj nevtogoma pozove vse one gospode, ki nabirajo prostovoljne doneske za zidanje „Narodnega doma“, da

- zneske čez 20 gld. brez odloga odpošljejo,
- zneske pod 20 gld. pa pošiljajo sproti ali vsaj vsak drugi mesec društvenemu blagajniku g. dr. Josipu Staretu, hišn. posestniku na Marije Terezije cesti št. 5.

Z ozirom na ta nalog dovoljuje si podpisani upravni odbor vse gospode, ki imajo kaj denarja nabranega za „Narodni dom“, najuljudneje prositi, da ga takoj odpošljejo na svoje mesto, v bodoče pa, da se blagovolé ravnati po sklepah občnega zbora.

V Ljubljani dne 12. nov. 1882.

Za upravni odbor društva „Narodni dom“:

Ivan Hribar,
tajnik.

dr. Alf. Moschè,
predsednik.

Poslano.*)

Usojamo se p. n. občinstvu naznaniti v očišled vsiljeno nove konkurence, da je klobučarjem v Ljubljani možno klobuke, ki se ponujajo za 2 gold. 20 kr., komad po 1 fl. 80 kr. iste vrednosti prodajati. Iz volne izdelani klobuki niso nič vredni, sicer bi jih bili tudi mi že davno vpeljali. Kdor toraj želi klobuk cenó kupiti, naj ga kupi pri nas domačinih.

Ljubljanski klobučarji.

* Za zadržaj in obliko ne prevzema nikakršne odgovornosti vredništvo.

Listnica uredništva. Gg. dopisnikom o zadevah milosrdnic! Ker nam je o tem več raznih dopisov došlo in se razpravljajo delikatne stvari, prepričali smo se sami, da milosrdnice blago od dveh naših spoštovanih trgovcev jemljó; prosimo torej za sedaj malo potrpljenja in to tem več, ker nam prostora primanjkuje. Prihodnjič bomo o tej stvari na svojem mestu več govorili. — G. J. K. v C. Vi ste se jako o nas zmotili, pošljite Vaš dopis v časnik, ki je nam protiven!

Listnica opravištv. G. A. M.... v Dolenjem Logatci. Vpisali smo Vas kot naročnika od novega leta. Liste pa bodele odslej redno dobivali. Hvala! — Gg. naročnike, ki so z naročnino zaostali, prosimo, da dolg vendar enkrat blagovoljno poravnajo, stroške imamo velike.

Peter Thomann,

kamnosék v Ljubljani,

se priporoča za izdelovanje **nagrobnihih kamenov, križev** itd., počenši od 5 gold. in više, za vsake cene, in tudi gledé družih kamnoseških del.

F. Kremžar,

v Št. Vidu nad Ljubljano

se priporoča za vsa

ključarska in kotlarska dela,

popravljanje poljedelskih ročnih in parnih mlatilnic, parnih strojev in lokomobilov po najnižjej ceni ter obeta naglo in točno postrežbo.

Velika zaloga

obleke za gospode, dečke in otroke;

velika zaloga

plaščev prevlekalnih in ogrinjač iz sukna, svile in pliša za gospé;

velika zaloga

klobukov za gospé

po zelo nizkej ceni in v bogatem izboru jo pri

M. Neumann-u,

Ljubljana, Slonove ulice šte. 11.

Stymacfe.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd.; malo časa, če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine. 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr.; jeden zavoj s 6. škatljami 1 gold. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila z dežele izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-ja

na Mestnem trgu v Ljubljani.

V založništvu **Ig. pl. Kleinmayr-ja** in **Fed. Bamberg-a** v Ljubljani

je ravno izšla na svitlo

Slovenska Pratika

za navadno leto 1883.

Cena 13 kr., razprodajalcem se daje rabat.

V tem založništvu dobé se tudi vse knjige

„Maticе Slovenske“.

Odpretje kupčije

na voglu „pod tranó“ št. 2. — „Mestni trg“ št. 14 v Ljubljani.

Rokotvorna, platnena, suknena in moderna trgovina.

Najkrasneja izbira različnega blaga, lodna, platna, barhenta, prevlek, volnene robe, baržuna, svile, tkanine in pletenine, zagrinjač in ogrinjač; dalje blaga za moške in ženske obleke, posebno lepe, izbórne oprave domače, za **prečastito duhovščino** masne prtnene potrebe in vse v to stroko spadajoče predmete priporočata ter vabita najuljudneje k obilnem nakupu prečastito duhovščino in p. n. občinstvo v mestu in z dežele.

Krisper & Urbanc.

Odpretje delarnice.

BAJTZ FRAN,

urar in izdelovalec vseh godbenih instrumentov,

v Ljubljani na Rimskej cesti št. 3,

priporóča se za vsakovrstna urarska dela, popravljanje fisharmonik in vseh godbenih instrumentov. Popravlja ne samo žepne in druge ure, ki na valjar igrajo, temveč tudi prestavi v urah na stajalo igralne valjarje na druge komade.

Ob jednem prodaja orgljice na lajno (Leierkasten) s tremi valjarji, na vsakem igraje 9 komadov s slovenskimi, laškimi in nemškimi napavi in popotnicami; s 5 registri „piano“ in „forte“ s trobljami in trombo. Nove so na Laškem kupljene stale 650 fl. — a sedaj so na prodaj pod tretjino te cene.

P. n. naročnikom na deželi zagotavljam hitro, dobro in cenó postreči.